

RPG-distrikt Småland-Öland

Nätverket
**KPR lyssnar
på oss!**

Ett nätverk för samhällsfrågor ur ett äldreperspektiv

Socialstyrelsen har nu kommit med enkätsvar i en brukarundersökning där man redovisar resultat för bland dem som bor i eget boende med hemtjänst och de som bor på särskilt boende. De som svarat är 65 år och äldre.

Minskning av äldre som upplever ofrivillig ensamhet

Utdrag från pressmeddelande

Det har blivit något lättare för de som bor på särskilt boende för äldre, säbo, att få träffa en sjuksköterska när det behövs, jämfört med 2022. En viss ljusning kan också noteras gällande hur många som besväras av ensamhet. Men jämfört med för tio år sedan har det blivit sämre med det mesta. Det är några av resultaten i Socialstyrelsens årliga brukarundersökning ”Vad tycker de äldre om äldreomsorgen”.

Socialstyrelsen har årligen sedan 2013, med undantag för pandemiåret 2021, gjort en enkätundersökning bland dem som är 65 år och äldre och som bor på säbo eller i eget ordinärt boende med hemtjänst.

– Utvecklingen över tid visar på en generellt nedåtgående trend och under pandemiåren blev det ännu sämre. Det kan vara en förklaring till att vi nu ser att det vänder uppåt inom ett par av de områden vi ställt frågor om, säger Michaela Prochazka, äldresamordnare på Socialstyrelsen.

En av fem känner sig ofta ensam

Fler kvinnor än män besväras av ensamhet och även om andelen som svarat att de besväras av ensamhet minskat jämfört med 2022 är det likväl 19 procent av dem som bor på säbo och 12 procent av de som har hemtjänst som svarat att de ofta besväras av ensamhet.

– De flesta kommuner har under det senaste året sökt de statsbidrag som Socialstyrelsen fördelar för att minska ofrivillig ensamhet bland äldre och förhoppningen är ju att det ska kunna bidra till att färre äldre känner sig ensamma, säger Michaela Prochazka.

Socialstyrelsen har även tagit fram en vägledning för primärvård och äldreomsorg om hur ofrivillig ensamhet kan upptäckas och hur man kan arbeta för att förebygga ensamhet.

Fler upplever att det är svårt att få träffa läkare

Skillnaderna i resultat mellan kommunerna är liksom tidigare mycket stora. Mellan den kommun som har den största andelen och den som har den minsta andelen som svarat att det är ganska eller mycket lätt att få träffa en sjuksköterska på säbo är skillnaden 76 procentenheter. Jämfört med hur det såg ut 2013 är minskningen tydlig och när det gäller upplevelsen av hur lätt det är att få tillgång till en läkare är minskningen hela 11 procentandelar.

Yngre ger mer kritiska omdömen

Män är generellt sett något mer positiva än kvinnor i sina omdömen och yngre är generellt sett något mer negativa än de som tillhör de äldsta grupperna. Andelen äldre över 85 år har över tid minskat något vilket kan bidra till att den mer kritiska yngre gruppen blivit mer tongivande. Vem eller vilka som svarar på enkäten varierar också. De flesta med hemtjänst svarar själva på enkäten medan de som bor på säbo oftare får hjälp att svara på frågorna.

– De äldre som själva svarar är oftast mer positiva än de som får hjälp att svara. Och när det är någon annan, exempelvis en anhörig, som svarar i stället för den äldre själv är omdömena mest kritiska, säger Michaela Prochazka.

Andelen sjuksköterskor på säbo ökar

Samtidigt som brukarundersökningen har Socialstyrelsen även undersökt verksamheter som driver hemtjänst och särskilda boenden för äldre. En generell trend är att man i högre utsträckning återupptagit arbetet med att ta fram och

följa upp sina rutiner. Något som prioriterats bort under pandemiåren. Däremot fortsätter den nedåtgående trenden när det gäller andelen personal med lämplig utbildning som arbetar på särskilda boenden för äldre.

– En fortsatt positiv utveckling kan vi dock se när det gäller tillgången till sjuksköterskor på särskilda boenden för äldre. En bidragande orsak till den ökningen kan vara det prestationsbaserade statsbidraget med syfte att öka bemanningen av sjuksköterskor som många kommuner fått, säger Michaela Prochazka.

För den som vill söka mer:

[Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? 2023](#)

Artikelnummer: 2023-10-8759|

Tillhörande dokument och bilagor

- [Bilaga – Enkäterna 2023 – Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?](#)
- [Bilaga – Hemtjänst och särskilt boende, nationella resultat 2023 – Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?](#)
- [Bilaga – Hemtjänst, resultat från riksnivå till stadsdelar 2023 – Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?](#)
- [Bilaga – Hemtjänst, resultat för verksamheter 2023 – Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?](#)
- [Bilaga – Metodbeskrivning 2023 – Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?](#)
- [Bilaga – Särskilt boende, resultat från riksnivå till stadsdelar 2023 – Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?](#)
- [Bilaga – Särskilt boende, resultat för verksamheter 2023 – Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?](#)

Fakta sammanfattning

Det var drygt 116 000 personer, 65 år och äldre, som svarade på frågorna i årets brukarundersökning ”Vad tycker de äldre om äldreomsorgen”.

På särskilda boenden för äldre, säbo, har andelen personer som tycker att de har ett mycket eller ganska gott hälsotillstånd ökat med sex procent sedan 2013.

Både på säbo och inom hemtjänsten var det fler personer som inte känner sig ensamma jämfört med 2022. På säbo var den ökningen tydligast.

Ungefär en tredjedel av de äldre som bor på säbo tycker att möjligheterna att få gå ut på promenad eller annan vistelse utomhus är dåliga.

Färre tycker att de har möjlighet att påverka när hemtjänsten kommer på besök, jämfört med 2013.

Betydligt färre tycker att det är lätt eller ganska lätt att få träffa en läkare när det behövs. Minskningen är hela 11 procentenheter sedan 2013.

Tillgången på sjuksköterskor fortsätter att öka. På riksnivå finns nu 4,7 sjuksköterskor per 100 personer, för fem år sedan var tillgången 3,8 sjuksköterskor per 100 personer.